

#vliegertje 40

 Het Penhuis

GUSTAAF PEEK

gastvrouw Sylvie Marie

zondag 11 oktober 2015 om 10.30 u.
Oranjerie Broelmuseum, Broelkaai 6, Kortrijk

© marie Hermes

**HET PENHUIS is een organisatie van Openbare Bibliotheek Kortrijk,
Schouwburg Kortrijk en stad Kortrijk.**

PROGRAMMA 2015 - 2016

GUSTAAF PEEK

zondag 11 oktober 2015 | gastvrouw Sylvie Marie
10.30 u. | Oranjerie Broelmuseum

BART DE PAUW & DOROTHÉE VAN DEN BERGHE

zondag 15 november 2015 | gastheer Jos Verbist
10.30 u. | Theaterzaal Antigone

ULRICH LIBBRECHT

zondag 14 februari 2016 | gastheer Philippe Lepers
10.30 u. | oranjerie Broelmuseum

ARNON GRUNBERG

zondag 13 maart 2016 | gastheer Carlos Alleene
10.30 u. | Buda Theaterzaal

ROZALIE HIRS

zondag 24 april 2016 | gastheer Alain Delmotte
10.30 u. | Streekbezoekersmuseum 1302

PRIJS EN INSCHRIJVINGEN

vvk € 7 (incl. reservatiekost) | add € 8 | EYCA € 5
reserveren via UiT in Kortrijk, 056 23 98 55
(beperkte plaatsen, drankje telkens inbegrepen)

MEER INFO

hetpenhuis.blogspot.com
www.facebook.com/hetpenhuis
www.kortrijk.be/bibliotheek/hetpenhuis
schouwburgkortrijk.be

HET PENHUIS

Het Penhuis is aan zijn dertiende seizoen toe. We gingen van start in het najaar van 2003.

Het Penhuis wil de ontwikkelingen in de actuele literatuur en filosofie op de voet volgen. De volle aandacht voor artistieke kwaliteit is het uitgangspunt. We willen geen organisatie zijn die zich richt op literatuur- en filosofiekenners. Tegelijk willen we een lage drempel inbouwen en een ruime variatie brengen in het aanbod.

Het Penhuis is een niet-geïstitutionaliseerde vereniging, maar nauw verbonden met de Kortrijkse Schouwburg, de Openbare Bibliotheek Kortrijk en de stad Kortrijk. De werking wordt hoofdzakelijk gedragen door vrijwilligers.

Het Penhuis programmeert vijf activiteiten per seizoen, op zondagvoormiddag. Er wordt daarbij telkens een dichter, een filosoof of een prozaïst uitgenodigd, die door een gastheer of –vrouw wordt geïnterviewd. Ook het publiek wordt nauw betrokken. Vragen stellen aan de uitgenodigde auteur is altijd mogelijk.

Iedereen is welkom.

Oranjerie, Broelmuseumtuin

SYLVIE MARIE ° 1984

BIOGRAFIE

Deze gastvrouw is een Vlaamse dichteres en afkomstig van Tielt. Ze studeerde aan de Gentse universiteit en de Vlekho in Brussel waar ze haar postgraduaat journalistiek behaalde.

Ze publiceert sinds 2005 gedichten in literaire tijdschriften. Ze won ook enkele poëziewedstrijden en staat regelmatig op het podium.

In februari 2009 kwam haar debuutbundel *Zonder* uit. Twee jaar later verscheen *Toen je me ten huwelijk vroeg* dat genomineerd werd voor de Herman De Coninckprijs. Ook als prozaïst liet ze zich opmerken met het verhaal *Speler X*. Een halfjaar lang was ze Humo's huisdichteres. Ze is ook leerkracht literaire creatie en geeft regelmatig workshops poëzie.

© Nele Van Canneyt

BIBLIOGRAFIE

POËZIE

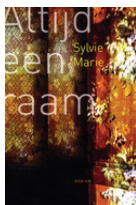
- *Altijd een raam* (2014)
- *Toen je me ten huwelijk vroeg* (2011)
- *Zonder* (2009)

PROZA

- *Speler X* (2013)

EXTERNE LINK

www.sylviemarie.be

GUSTAAF PEEK ° 1975

BIOGRAFIE

Hij wordt beschouwd als één van de talentrijkste jonge auteurs uit ons taalgebied. Hij is redacteur van het literaire tijdschrift *De Revisor*. Hij werd geboren in Haarlem en woont en werkt in Amsterdam.

Peek studeerde Engelse Taal - en Letterkunde aan de Universiteit Leiden. Na zijn studie volgde hij een fotografieopleiding en begon poëzie en verhalen te schrijven.

In 2006 debuteerde hij met de opgemerkte roman *Armin*. Twee jaar later verscheen zijn volgende boek *Dover*, een mozaïekroman over de levens van illegalen in Nederland die zijn oorsprong vond in het gruwelijke nieuwsbericht over 58 Chinese immigranten die gestikt waren in een container met bestemming Engeland. Hij werd meteen genomineerd met dit werk voor de BNG Nieuwe Literatuurprijs.

Met zijn derde werk *Ik was Amerika* (2010) won hij zowel de BNG Nieuwe Literatuurprijs als de F. Bordewijk-prijs. Een roman in uitgebeend proza geschreven over de vriendschap tussen een Nederlandse nazi en een zwarte Texaan.

Zijn grote doorbraak kwam er afgelopen jaar met unaniem geprezen roman *Godin, held*. Deze roman vertelt in omgekeerde chronologie het verhaal van een obsessieve, onverwoestbare liefde. De roman is intussen genomineerd voor enkele grote literatuurprijzen.

© Jelle Vermeersch

BIBLIOGRAFIE

PROZA

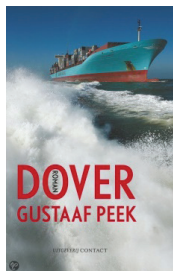
- *Armin* (2006)
- *Dover* (2008)
- *Ik was Amerika* (2010)
- *Godin, held* (2014)

LITERAIRE PRIJZEN EN ONDERSCHIEDINGEN

- BNG Nieuwe Literatuurprijs 2010 voor *Ik was Amerika*
- F. Bordewijk-prijs 2011 voor *Ik was Amerika*

EXTERNE LINK

<http://gustaafpeek.blogspot.be>

Gustaaf Peek wint Nieuwe Literatuurprijs

Door onze redacteur ARJEN FORTUIN AMSTERDAM, 11 FEBR. Gustaaf Peek had de lat hoog gelegd, zei de jury van de BNG Nieuwe Literatuurprijs gistermiddag. En hij was geslaagd. Zijn *Ik was Amerika*, „een roman over vrijheid, vriendschap en schuld” werd bekroond met 15 duizend euro: het is „een rijk boek van een schrijver die steeds beter wordt.”

Juryvoorzitter Arno Brok, die de prijs gisteravond in de Amsterdamse Stadsschouwburg uitreikte, spreekt ook van „een krachtig boek” en „een smeltkroes van verhalen [...] hoewel Peek het zichzelf niet makkelijk heeft gemaakt door zijn gefragmenteerde werkwijze. Maar hij weet de lezer op wonderbaarlijke wijze te roeren.” De jury bestond verder uit Eva Berghmans, Han Ceelen, Maarten

Moll en Daniëlle Serdijn.

Peek (1975) is de zesde winnaar van de prijs, die wordt toegekend aan een auteur van nog geen veertig jaar die minstens twee boeken heeft gepubliceerd, maar die nog niet is doorgebroken. Peek gold als favoriet, zeker nadat Ernest van der Kwast op eigen verzoek van de shortlist was geschrapt. Van der Kwast, die vorig jaar 30 duizend exemplaren van *Mama Tandoori* verkocht, stelde dat hij al doorgebroken is.

Gustaaf Peek, medewerker van de boekenbijlage van deze krant, had niet op de prijs gerekend: „Als ik mijn hartslag tijdens de uitspraak als maatstaf neem, was ik zeer verrast.” Vanmorgen was hij al te gast in een televisieprogramma. „Ik zie de meerwaarde van een prijs als deze vooral in de *exposure*, in de mogelijkheden die je

krijgt om je boek onder de aandacht te brengen van veel nieuwe lezers. En het is een geweldig blij van waardering als een jury je uit de stapel pikt.”

Ik was Amerika is Peeks derde roman, na *Armin* (2006) en *Dover* (2008). Met dat laatste boek was hij twee jaar geleden al genomineerd voor dezelfde prijs, die toen naar Rachida Lamrabet ging. In *Ik was Amerika* vertelt Peek het verhaal van een Nederlandse nazi-soldaat die na de oorlog in de VS wordt geïnterneerd en daar vriendschap sluit met een zwarte arbeider.

De andere genomineerden waren Alex Boogers (*De tijger en de kolibrie*), Elke Geurts (*Lastmens*) en de Vlaming Joost Vandecasteele (*Opnieuw en opnieuw en opnieuw*). Winnaar Peek was onder de indruk van hun werk: „Het zijn allemaal boeken met een smool.”

Gustaaf Peek

Gustaaf Peek (1975) debuteerde in 2006 met de roman *Armin* en publiceerde twee jaar later *Dover*. Daarmee werd hij al genomineerd voor de BNG

Nieuwe Literatuur Prijs, die hij nu heeft gewonnen met *Ik was Amerika*. Peek legt in zijn boeken veel belangstelling aan de dag voor maatschappelijke kwesties. Zo ging *Dover* over de 58 naamloze dode Chinezen die in 2000 in een container werden aangetroffen.

GODIN, HELD

recensie door Annick Vanderporpe

© cobra.canvas.be/cm/cobra/boek/1.2185476

Tessa en Marius, de protagonisten van *Godin, held*, zijn hun leven lang aan elkaar verslingerd. Drijft dierlijke begeerte hen samen of bieden ze elkaar een vluchtweg voor wat in hun eigen leven misgaat? Gustaaf Peek schrijft een sensuele, gesofistikeerde roman over het thema der thema's: de liefde.

Sommigen wijden hun leven aan één grote liefde, anderen kennen een handvol *histoires d'amour* en nog anderen worden om de haverklap door Cupido getroffen, maar wat voor ieder van ons hetzelfde is, is het unieke gevoel dat we in de liefde ervaren. Universeel maar toch elke keer anders is de liefde wellicht hét thema der thema's in de literatuur. Na zijn succesvolle Tweede Wereldoorlog-roman *Ik was Amerika* (2010) waagt Gustaaf Peek (1975) zich ook aan de liefde en dat doet hij op een knappe, niet voor de hand liggende wijze.

Godin, held begint met een begrafenisceremonie in een soort imitatiekerk in het jaar 2039. Enkele bejaarden hebben zich in de zaal verzameld om afscheid te nemen van de vrouw die gestorven is. De dienst is de laatste van de dag en nadien wordt de kist in de zaal vergeten. De mensen van de schoonmaakkploeg drinken een glas, en dan nog één, en worden tipsy. Ze tillen de kist op en maken buiten een wandeling in het maanlicht. Een jongen van zestien die pas in het bedrijf werkt, wordt door twee oudere vrouwelijke collega's aangehaald en verleid.

Dit eerste hoofdstuk draagt het nummer 50. Peek vertelt zijn verhaal achterstevoren. De vrouw in de kist zal Tessa blijken, een van de twee hoofdpersonages, de jongen een eenmalige figurant. De symboliek van zijn kennismaking met begeerte zal later duidelijk worden. Het duurt veertien hoofdstukken voor de tweede protagonist, Marius, aan het woord komt. Hij blijkt al gestorven op 7 september 2015, precies vierentwintig jaar voor Tessa. Geleidelijk aan openbaart zich hun liefde, een zinnelijke, alles verterende liefde die eerst slechts een onderstroom vormt, maar ons geleidelijk aan als een draaikolk in de greep krijgt en niet meer loslaat tot hoofdstuk 0.

De retrospectieve vertelwijze wekt aanvankelijk verwarring op, maar blijkt uitstekend doordacht. Gebeurtenissen en uitspraken die op het eerste gezicht onbeduidend lijken, krijgen met terugwerkende kracht gewicht, en als lezer heb je voortdurend zin om terug te bladeren en eerdere hoofdstukken met je gewonnen inzicht opnieuw te lezen.

“De enige echte liefde is de onmogelijke liefde”, schreef Goethe. Is het daarom dat de liefde tussen Tessa en Marius nooit uitdooft? Peek laat dit soort vragen aan de lezer over. Tessa en Marius beleven hun liefde, maar ze filosoferen er niet over, toch niet als ze samen zijn. Tessa is schrijfster, Marius is columnist voor de krant. Allebei zijn ze getrouwd met een ander en het grootste deel van hun leven blijft hun relatie clandestien. Ze zien elkaar niet vaak en meestal maar voor enkele uren, in anonieme hotelkamers, waar ze elkaar de kleren van het lijf rukken en zich overgeven aan de begeerte.

Peek beschrijft de seks met verve, wat weinig auteurs gegeven is. De ene scène zindert nog na of de volgende dient zich al aan. Zweet en zaad vloeien bij wijze van spreken van de pagina's. In NRC Boeken ging Arjen Fortuin zover om 'Turks fruit' (1969) van Jan Wolkers – bekend geworden om zijn expliciete erotiek – “een braaf jongensboek” te noemen in vergelijking met 'Godin, held'. Tussen de stomende vrijpartijen door gunt Peek ons af en toe een blik in de individuele levens van zijn personages. Tot de dood zijn Marius en Tessa verbonden door de vleselijke liefde, maar zijn het alleen aantrekking en lust die hen samenbrengen of speelt er meer? Subtiel spoort Peek ons aan de liefde te analyseren. Is zich in een ander verliezen ook niet een vluchtweg, een manier om mislukkingen te vergeten, om de klappen die het leven uitdeelt aan te kunnen?

© Alek

WAAROM GUSTAAF PEEK DE LIBRIS LITERATUURPRIJS VERDIENT

blogpost door Daan Stoffelsen en Suzanne van der Beek

© recensieweb.nl/libris-schaduwjury-peek

We kozen samen een winnaar, maar eigenlijk... eigenlijk moet een ander winnen. Twee weken voor de bekendmaking van de winnaar van de Libris Literatuurprijs komt de Recensiewebschaduwjury bij elkaar om een eigen oordeel uit te brengen over de genomineerde boeken. Die vergaderingen staan altijd garant voor een interessante en geanimeerde discussie over literatuur en de kritische waardering ervan. Dit jaar bleek dat kritische lezers met verschillende literatuuropvattingen lijnrecht tegenover elkaar kunnen staan. Twee genomineerde boeken verdeelden de jury in twee onverenigbare kampen: Adriaan van Dis' Ik kom terug en Gustaaf Peeks Godin, held. Als schaduwjury besloten we allemaal water bij de wijn te doen en te kiezen voor een boek dat voor iedereen op de tweede plek stond, maar deze twee juryleden staan zonder meer achter Peeks bijzondere beschrijving van een tijdloos thema. Naast het schaduwjuryrapport, dat hier te lezen is, presenteren wij daarom hier een eenzijdig pleidooi van twee-vijfde van die jury: waarom Gustaaf Peek de Librisprijs verdient.

Een woord vooraf. Wat het verdedigen van Godin, held sterk bemoeilijkt, is dat het boek zich aan zoveel positieve kwalificaties onttrekt: het thema (liefde, seks) is niet origineel en lijkt sensatiebelust, de vorm (het verhaal in omgekeerde volgorde) en het precieze en soms zelfs poëtische taalgebruik zorgt niet voor een boek dat je in een ruk uitleest. Twee van de meest kenmerkende karakteristieken van het boek, de vele compromisloze seksscènes en de vertelling in omgekeerde volgorde, kunnen gemakkelijk worden weggezet als respectievelijk een schreeuw om aandacht en een intellectueel trucje. Deze argumenten werden dan ook op tafel gelegd door onze collega's in de schaduwjury.

Dat maakt voor ons de schaduwjuryvergadering des te interessanter: we bleken in andere verhoudingen lezers met het hoofd en lezers met het hart te zijn. Analyse van techniek en waardering voor detail stonden in een discussie die noodzakelijkerwijs scherper werd tegenover waardering voor eerlijkheid, herkenning en identificatie. En je kunt een ander moeilijk van een literatuuropvatting overtuigen, waardoor – het schaduwjuryrapport getuigt ervan – we hebben gekeken naar principiële, gewogen (welk boek krijgt de meeste punten) en compromisoplossingen. Dit is een principieel betoog, naast het gewogen compromis.

De seksscènes, die zorgen voor wat een collega-jurylid 'een al te hoog spermagehalte' noemde, beslaan zonder twijfel het grootste deel van het boek. Die insteek zorgt ervoor dat we de relatie tussen Tessa en Marius maar van één kant leren kennen. Sterker, je zou de beschrijvingen van de personages onpersoonlijk kunnen noemen. Voor collega-juryleden zorgde dit voor een kille en onbezielde roman.

Die onpersoonlijke kant, echter, is juist een kant van het leven dat in zo weinig literatuur echt, grondig en liefdevol wordt uitgewerkt. Waar lees je anders zo'n eerlijke beschrijving van een lichamelijke relatie? Peeks encenering is niet soepel gestileerd, harmonieus, met precies de juiste gebaren, de perfecte woorden. Zijn scènes worden niet afgebroken alvorens het spannend of pijnlijk wordt vanwege het decorum. Dit is geen Hollywood.

Peek laat zien hoe ongelijk seks kan zijn – en toch niet ongelijkwaardig. Vaak wordt duidelijk dat Marius zijn Tessa eigenlijk net iets te veel pijn doet, terwijl zij hem toestaat haar te overheersen. Peek weet ook ontwikkeling in deze thematiek aan te brengen. De scènes worden langzaam net iets grover, de geliefden gaan steeds net iets verder. Maar ook andere onbenoemde kanten van het (lichamelijk) leven komen aan de orde: een vrouw die in haar badpak plast, een selectie wc-bezoeken, het betasten van een schilderij met een naakte vrouw. Peek toont het fysieke van de condition humaine. Wie zich dan blind staart op een paar 'vulva's' en 'labia', heeft het punt van dit boek gemist. Toch bleek de weerzin bij onze collega-juryleden groot genoeg om het boek met tegenzin te lezen.

Ook de omkering van het plot is niet zomaar een kunstgreep van een tegendraadse schrijver. Door het boek te laten beginnen aan het slot, met het einde van het leven van een oude vrouw, ademt het verhaal een melancholie die anders nooit bereikt zou kunnen worden. Het creëert de rust van reflectie en haalt de sensatie uit een sensationeel verhaal. Daarnaast neemt Peek zijn lezer serieus genoeg om niet alle antwoorden zelf te geven – een belangrijk minpunt van Van Dis' roman, dat elke emotie en plotwending moet benoemen. Peek timmert zijn verhaal niet dicht en geeft de lezer de kans om actief mee te werken aan het invullen van het verhaal. Een van onze collega's sprak duidelijk uit voorkeur te hebben voor boeken met 'een begin, een midden en een eind'. Die literatuuropvatting is moeilijk te verenigen met *Godin, held*.

De helft van de schaduwjury bleek moeilijk te overtuigen van de kwaliteiten van Peeks prestatie en hield vast aan de waardering van het boek als vervelend, kil en humorloos. Tegelijkertijd ziet deze helft van de jury in *Godin, held* de prachtige uitwerking van een liefde die zich manifesteert in tijdelijke, wanhopige episodes in twee levens die nooit samen zullen komen.

Het boek laat een kant zien van het leven die vaak onbenoemd blijft, weet expliciete seks te beschrijven met tederheid en melancholie. *Godin, held* is een uniek boek dat niet snel naar de achterste plank van de boekenkast zal verdwijnen, en in de komende jaren nog meerdere malen op tafel zal worden gelegd als vergelijkingsmateriaal voor nieuwe literatuur. Daarom verdient Gustaaf Peek de Libris Literatuurprijs.

Naschrift Daan Stoffelsen: deze tekst is geschreven door Suzanne van der Beek, met mijn volledige instemming. Ik ben fan van het werk van Gustaaf Peek, maar ook zijn collega, en met hem bevriend. Dat is mijn voorbehoud, want ik ben ook recensent, en in de aangename en prettige inhoudelijke discussie op argumenten, literaturopvatting en analyse geloof ik dat dat de doorslag gaf.

© Karel Duerinckx (2015)

© Karel Duerinckx (2015)

© Jean-Pierre van Rumste

VOLGENDE KEER IN HET PENHUIS:

DE SCENARIOSCHRIJVERS

zondag 15 november 2015 | theaterzaal Antigone

BART DE PAUW

Bart De Pauw is een Vlaamse televisie - icoon die vooral bekend werd door de programma's Buiten De Zone, Schalkse Ruiters, Het Geslacht De Pauw, Willy's en Marjetten, De Mol, Quiz Me Quick en De Biker Boys.

Zijn bekendheid nam toe dankzij Buiten De Zone waarvoor hij ook de scenario's schreef. Schalkse Ruiters, dat hij samen met Tom Lenaerts presenteerde, katapulteerde hen beiden na de eerste paar afleveringen tot nationale mediavedetten. Hij treedt vaak op als acteur en scenarist. Veel van zijn programma's zijn humoristisch van inslag. In 2008 kwam de film Loft uit, waarvoor De Pauw het scenario schreef. Loft werd de succesvolste Vlaamse bioscoopfilm ooit.

www.koekentroef.be

DOROTHÉE VAN DEN BERGHE

Dorothee van den Berghe is een Vlaamse filmregisseur en scenarioschrijver. Ze studeerde beeldhouwkunst. Ze maakte enkele kortfilms en is de scenarist en regisseur van het vrouwenportret *Meisje* en *My Queen Karo*, waarin een jong meisje leeft in een Amsterdams kraakpand.

In het theater was ze betrokken bij beeldregie voor een stuk van theatergezelschap Stan en met film- en videorealiserings voor de gezelschappen De Tijd, De Onderneming en Blauw Vier. Van Den Berghe is ook verbonden aan St.- Lucas Brussel waar ze onderzoek doet rond fictiefilms, documentaires, installaties en commercials.

© Johan Jacobs

© Filmmuseum Amsterdam (youtube)

REDACTIE
Piet Devos & Gie Devos
ppddevos@gmail.com | giedevos@skynet.be

reacties en suggesties zijn welkom

Openbare Bibliotheek
Leiestraat 30 - 8500 Kortrijk
056 27 75 00 - bibliotheek @ kortrijk.be
www.kortrijk.be/bibliotheek